

ZAPISNIK
sa devete šednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 17. juna 2013. godine

Šednica je počela u 10 sati i 30 minuta.

Šednici je predšedavala Nada Drobnjak, predšednica Odbora.

Šednici su prisustvovali član/ice Odbora: Žana Filipović, Jovan Martinović, Draginja Vuksanović, Ljerka Dragičević, dr Ljiljana Đurašković, doc.dr Branka Bošnjak i Zdenka Popović.

Saglasno članu 65 Poslovnika Skupštine, odsutnu članicu Odbora mr Branku Tanasijević zamijenio je poslanik Šefkija Murić.

Saglasno članu 55 stav 2 Poslovnika Skupštine, šednici je prisustvovao zainteresovani poslanik Goran Tuponja.

Šednici su prisustvovali: pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević Marović, v.d. sekretara Ministarstva za ljudska i manjinska prava Mersudin Gredić, predstavnica NVO „Centar za romske inicijative“ Fana Delija, predstavnice Saveza paraplegičara Crne Gore Aleksandra Popović i Nataša Borović i predstavnica NVO „Građanska alijansa“ Sandra Đonović.

Rad šednice pratili su predstavnici medija.

Za šednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

NACRT ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZABRANI DISKRIMINACIJE

Pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava Blanka Radošević Marović upoznala je člana/ice Odbora sa razlozima za donošenje i rješenjima sadržanim u Nacrtu zakona koji je dat na javnu raspravu. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava iniciralo je izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije i Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore, prije svega, podstaknuto komentarima Evropske komisije, kako bi ovi zakoni bili u potpunosti usklađeni sa pravnom tekovinom Evropske unije. U svojim komentarima na zakonski tekst Evropska komisija je, kao glavni problem identifikovala neusklađenost definicije neposredne diskriminacije sa evropskim zakonodavstvom, zbog činjenice da ne postoji način da se opravda neposredna diskriminacija.

Člana 1 Zakona dopunjen je u smislu uvođenja promocije jednakosti kao značajne aktivnosti u cilju prevencije diskriminacije. Obaveza promocije jednakosti proizilazi iz odredbi direktiva Evropske unije o jednakosti koje su korišćene kao materijalno pravni osnov za izmjene i dopune ovog Zakona u dijelu koji se tiče ostvarivanja načela jednakosti i institucija zaduženih za njegovo sprovođenje.

U Članu 2 Zakona brisan je dio odredbe stava 3 kojim se opravdava neposredna diskriminacija, jer ne postoji standard kojim se opravdava direktna diskriminacija. Na ovaj način odredba člana 2 je usklađena sa Direktivom SE o primjeni načela ravnopravnosti lica bez obzira na njihovo rasno ili etničko porijeklo. U istom članu stav 5 je izmijenjen na način što se pod diskriminacijom smatra i pomaganje, kao i najava diskriminatornog postupanja, u skladu sa više direktiva Savjeta.

U poglavlju „Posebni oblici diskriminacije“ u članu 7 Zakona izvršena je preformulacija načela zabrane uznemiravanja kao posebnog oblika diskriminacije, na način što je ovom načelu data karakteristika imperativne norme. Kao poseban oblik diskriminacije uveden je seksualno uznemiravanje umjesto mobinga. Iz uporednog prava poznato je da se mobing, odnosno zlostavljanje na radu, može vršiti ne samo na osnovu ličnog svojstva, već i na osnovu ličnog odnosa netrpeljivosti, animoziteta i sl. koji se razvio između dva ili više lica, bez obzira na njihova lična svojstva. Zakon o zabrani diskriminacije formuliše generalnu zabranu zlostavljanja na radu bez obzira na osnov za njegovo vršenje, pa je na ovaj način otklonjena nelogičnost dvostrukog definisanja istih pravnih pojmova i to na različit način. Seksualno uznemiravanje je definisano Zakonom o rodnoj ravnopravnosti i Zakonom o radu, ali samo u vezi sa radom

i po osnovu rada, ali ne i u drugom okruženju i okolnostima. S obzirom na uporednu praksu, ovim članom se definiše seksualno uznemiravanje kao poseban oblik diskriminacije.

Izmijenjen je i član 17 Zakona u smislu definisanja zabrane rasne diskriminacije, koja obuhvata i diskriminaciju po osnovu vjere, uvjerenja, rase, boje kože, jezika, vjeroispovijesti, nacionalnosti ili nacionalnog, odnosno etničkog porijekla.

Član 18 Zakona briše se, jer je pitanje diskriminacije lica sa invaliditetom regulisano Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, koji je donešen 2011. godine.

Odredbom člana 19 Zakona zabranjena je diskriminacija lica po osnovu njihovog rodnog identiteta i seksualne orijentacije. Međutim, kako nacionalni zakoni ne sadrže definiciju ovih pojmova, predložena je dopuna ovog člana radi definisanja pojmova koji se koriste u ovom zakonu, a što je bila i preporuka Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Nacrtom zakona su precizirane i nadležnosti Zaštitnika koji je osnovni institucionalni mehanizam zaštite od diskriminacije. Propisano je da Zaštitnik postupa po pritužbama koje se odnose na diskriminaciju i ako nije pokrenut sudski postupak, daje potrebna obavještenja diskriminiranim licima o njihovim pravima i obavezama i mogućnostima sudske i druge zaštite, sprovodi postupak mirenja u skladu sa zakonom, pokreće postupak za zaštitu od diskriminacije pred sudom ili se u tom postupku pojavi kao umješak za grupe lica sa istim ličnim svojstvima, vodi posebnu evidenciju o podnijetim pritužbama u vezi sa diskriminacijom, prikuplja i analizira podatke o slučajevima diskriminacije i preduzima aktivnosti radi promocije jednakosti. Rok za podnošenje tužbe za zaštitu od diskriminacije iz člana 27 Zakona (od 90 dana od dana saznanja za učinjenu diskriminaciju) produžen je na jednu godinu, što predstavlja novinu. U praksi je čest slučaj da se postupak pred Zaštitnikom ne može završiti u roku od 90 dana i da Zaštitnik, ukoliko ne utvrdi diskriminaciju, ne bi mogao, zbog isteka tog roka, uputiti građanina na mogućnost podnošenja tužbe za zaštitu od diskriminacije.

Dopunjen je član 30 Zakona kojim se daje mogućnost da tužbu može podnijeti i lice u namjeri da posredno provjeri primjenu pravila o zabrani diskriminacije. Provjera da neđe postoji diskriminacija na adekvatan način može se tretirati kao da je diskriminacija i učinjena, što predstavlja novinu.

Obaveza vođenja posebne evidencije o podnijetim prijavama, pokrenutim postupcima i donijetim odlukama proširena je na sudove, državna tužilaštva, organe za prekršaje, organe nadležne za policijske poslove i inspeksijske organe. Podatke iz posebne evidencije ovi organi dostavljaju Zaštitniku najkasnije do 31. januara t.g. za prethodnu godinu.

Svaki slučaj diskriminacije, umjesto selektivnog pristupa, propisanog važećim zakonom tretiran je ravnopravno i svim beneficijarima Zakona obezbijedena je potpuna prekršajna zaštita na osnovu ustavnog i zakonskog principa jednake zaštite. Važećim zakonom, prekršajna odgovornost je propisana samo za dva slučaja diskriminatornog ponašanja i to za zabranu diskriminacije u pružanju javnih usluga i u korišćenju javnih objekata i površina.

Pomoćnica ministra naglasila je da ova zakonodavna reforma obuhvata jedan dio diskriminatornih osnova kao vid prekršajne odgovornosti, dok će se za druge oblike diskriminacije zaštita rješavati kroz krivično-pravnu materiju, čime će se obim i stepen zaštite od diskriminatornog ponašanja, osim u građansko-pravnom smislu, i u drugim oblastima zakonodavne intervencije podić na veći nivo.

Nacrtom zakona propisane su kazne za odgovorno lice u državnom organu, organu državne uprave i organu lokalne samouprave i zaštitne mjere –oduzimanje predmeta, zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti i javno objavljivanje odluke, čije propisivanje je izostalo u važećem zakonu.

Predsjednica Odbora komentarisala je uvođenje seksualnog uznemiravanja, podržala brisanje odredbe o mobingu, kao posebnog oblika diskriminacije i postavila pitanje zbog čega je predloženo brisanje odredbi o diskriminaciji lica sa invaliditetom i kako će se kažnjavati oni koji ne poštuju zabranu diskriminacije ovih lica, jer Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom ne sadrži kaznene odredbe.

Pojašnjenje u vezi sa ovim pitanjem dala je pomoćnica ministra za ljudska i manjinska prava i saopštila da zabranu diskriminacije lica sa invaliditetom uređuje Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, kao *lex specialis* i da drugi zakoni tu normu ne mogu da sadrže. Akcionim planom za

Poglavlje 23 predviđene su izmjene i dopune Zakona o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom, koji će u pogledu definicija i kaznenih odredbi biti značajno unaprijeđen.

Predstavnica Saveza paraplegičara Crne Gore Aleksandra Popović, saopštila je da ne podržavaju brisanje člana 18 Zakona o zabrani diskriminacije, jer se brisanjem ovog člana u Zakonu ne prepoznaje oblik diskriminacije lica sa invaliditetom koji omogućava pravni osnov za donošenje posebnog zakona. Takođe, smatra da bi, imajući u vidu da važeći zakon ne sadrži kaznene odredbe, već upućujuće, predloženo rješenje onemogućilo ostale oblike zaštite propisane Zakonom o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom. Predložila je da se izvrši dopuna člana 11 važećeg zakona iz razloga što se Zakonom o zabrani diskriminacije i Zakonom o zabrani lica sa invaliditetom ne prepoznaje diskriminacija u oblasti informaciono-komunikacione tehnologije.

Predšednica Odbora, konstatovala je da Odbor podržava donošenje ovog zakona i da su učesnici u raspravi saglasni da iskazana mišljenja i sugestije mogu doprinijeti poboljšanju teksta Nacrta zakona i predložila predstavnicima Saveza paraplegičara Crne Gore da se njihove formulisane primjedbe preko Odbora dostave Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, kao bi ih sagledali prilikom izrade prijedloga ovog zakona koji će Vlada dostaviti Skupštini na usvajanje.

Šednica je završena u 11 sati i 15 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDŠEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r